

29 2015_RMW_00589 **Samenwerking met Fedasil - Terugkeerloket in
sociaal centrum Plein - MCOM_20150901 -
RMW_20150924 - Goedkeuring**

Auteur

Peter Moonen

Beknopte samenvatting

OCMW Antwerpen biedt Fedasil onderdak voor een terugkeerloket in haar expertisecentrum voor preciaire verblijfstatuten sociaal centrum Plein. Het terugkeerloket behandelt enkel vragen over vrijwillige terugkeer.

Motivering

Aanleiding en context

Vrijwillige terugkeer is een hulpverleningsmethodiek waar het OCMW reeds jaren ervaring mee heeft. Sinds de jaren '90 van vorige eeuw is het OCMW via het sociaal centrum Plein partner van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM). Jaarlijks maken tussen de 100 tot 200 vreemdelingen gebruik van dit aanbod. De meeste klanten van sociaal centrum Plein vinden het onderwerp echter niet bespreekbaar.

De federale overheid zoekt nieuwe methodieken om vrijwillige terugkeer met ondersteuningsprogramma's kenbaar te maken bij de doelgroep. Momenteel wordt deze ondersteuning ook aangeboden aan de grote centrumsteden.

Argumentatie

Het Federaal Agentschap voor de opvang van Asielzoekers (FEDASIL) is naast de beheerder van opvangcentra voor kandidaat vluchtelingen ook de beheerder van de federale en Europese hulpprogramma's rond vrijwillige terugkeer. Via deze programma's kunnen migranten op elk moment autonoom beslissen terug te keren naar hun land van herkomst. De programma's zijn vooral bedoeld voor asielzoekers, uitgeprocedeerde asielzoekers en migranten zonder papieren. Binnen de federale organisatie Fedasil vindt momenteel een regionalisering noord – zuid plaats. **Fedasil regio Noord** zou op termijn een kantoor krijgen in Antwerpen waar een 15-tal personen worden tewerkgesteld. De opening van dit kantoor zal niet op korte termijn plaatsvinden omdat Fedasil de organisatie van dit kantoor intern nog aan het uitwerken is. Wat wel op korte termijn mogelijk is voor Fedasil is de **uitbreiding van het terugkeerloket** in Antwerpen.

In Brussel is al enkele jaren een terugkeerloket vijf voormiddagen per week geopend waar migranten en

professionelen telefonisch terecht kunnen met vragen over vrijwillige terugkeer. Ook in Gent is een terugkeerloket geïnstalleerd. Een terugkeerloket geeft de mogelijkheid aan migranten om ter plaatse in te tekenen op het programma vrijwillige terugkeer of informatie op maat, ter plaatse en telefonisch, te bekomen over de terugkeerprogramma's. Naar analogie van Brussel en Gent is vorig jaar een terugkeerloket geopend in Antwerpen. Twee consultants van Fedasil zitten twee dagen per week in inloopcentrum de Vaart. Professionelen en migranten kunnen bij hen terecht met vragen over vrijwillige terugkeer, migranten kunnen ter plaatse overwegen om in te tekenen op een terugkeerprogramma en informatie op maat bekomen, de consultants kunnen op locatie een gesprek over de mogelijkheid van vrijwillige terugkeer bespreken. Hoewel dankbaar voor de locatie in inloopcentrum De Vaart vraagt Fedasil aan OCMW Antwerpen of het mogelijk is, in eerste instantie tijdelijk, een **dagelijks geopend terugkeerloket te installeren in sociaal centrum Plein**. Deze vraag wordt door Fedasil gesteld omdat het Antwerps stadsbestuur nadrukkelijk heeft aangegeven bij FEDASIL dat zij dergelijk dagelijks geopend terugkeerloket wensen in de stad Antwerpen. Fedasil vraagt daarom twee terugkeerconsultanten te huisvesten in sociaal centrum Plein waardoor deze 5 voormiddagen per week een spreekruimte kunnen gebruiken om telefonische vragen te beantwoorden en om migranten te ontvangen die willen intekenen op vrijwillige terugkeer, of die informatie willen bekomen over de programma's vrijwillige terugkeer.

Gezien de verbouwing van sociaal centrum Plein zou momenteel één voormiddag per week een spreekruimte kunnen worden voorzien, namelijk op woensdagvoormiddag. Voor Fedasil zijn er geen obstakels om onmiddellijk over te gaan tot het gebruik van deze ruimte, met eigen materiaal zodra duidelijkheid is over het eventueel betalen van huur. De vraag naar vijf voormiddagen op sociaal centrum Plein blijft actueel. Dit wordt onderzocht zodra de verbouwingen van sociaal centrum Plein zijn beëindigd (planning: november 2015) en indien de evaluatie van de pilootfase naar wens is voor OCMW, de stad en Fedasil.

Zowel voor het OCMW, de stad als Fedasil zijn **voordelen** verbonden aan het openen van een terugkeerloket:

- Concrete informatie over vrijwillige terugkeerprogramma's van Fedasil stroomt sneller door naar de medewerkers van sociaal centrum Plein.
- Fedasil leert naast zijn expertise binnen de opvangcontext ook de Antwerpse OCMW-context beter kennen (doelgroep, organisatie van spreekuur, samenwerking met partners, ...).
- Vragen en opmerkingen van OCMW-medewerkers over gespreksmethodieken om vrijwillige terugkeer bespreekbaar te maken met cliënten kunnen sneller en beter worden bekeken en beantwoord.
- Vrijwillige terugkeer kan algemeen en op maat als volwaardige hulpverlening worden aangeboden aan de vele cliënten in een uitzichtloze situatie.
- De opvolging van personen die intekenen in het programma vrijwillige terugkeer krijgt rechtstreekse inhoudelijke opvolging via Fedasil op maat van cliënten. Hierdoor worden verplaatsingen van cliënten naar Brussel, wat soms door hen als drempel wordt aangegeven, tot een minimum beperkt en zelfs overbodig. Ook wordt hierdoor verzekerd dat cliënten van sociaal centrum Plein op deze manier de best mogelijk opvolging krijgen bij een eventueel vertrek.

Het betreft een programma vrijwillige terugkeer. Om misverstanden te vermijden, wordt van in het

begin duidelijk gesteld dat de vrijwillige terugkeer onder geen enkele voorwaarde gekoppeld zal worden aan het eventuele recht op een tussenkomst in dringende medische zorgen of elke andere vorm van maatschappelijke dienstverlening.

Sociaal centrum Plein is binnen het OCMW het expertisecentrum voor het volledige Antwerps grondgebied voor de doelgroepen met een precair verblijfstatuut. Deze doelgroep bestaat uit inwoners met een hangende procedure vluchteling, regularisatie of slachtoffer mensenhandel en inwoners zonder verblijfsvergunning die toegang willen tot dringende medische zorgen. Momenteel biedt het sociaal centrum Plein ook onderdak aan het bureau juridische bijstand van de balie voor deze doelgroepen, dit betreft 2 spreekuren per week. Het OCMW vraagt geen vergoeding aan het bureau juridische bijstand voor het gebruik van haar infrastructuur. Deze maatregel kadert in een bredere opzet om juridische bijstand meer bereikbaar te maken voor de Antwerpenaar via de sociale centra van het OCMW.

Gezien de opzet van het terugkeerloket valt binnen de beleidsdoelstellingen van de stad en het OCMW wordt voorgesteld om geen huur aan te rekenen aan Fedasil.

De samenwerking zal begeleid worden door de programmaleider vrijwillige terugkeer van het stedelijk bedrijf samen leven.

Financiële gevolgen

Nee

Besluit

Artikel 1

Het managementcomité geeft goedkeuring aan:

OCMW Antwerpen biedt Fedasil logistieke ondersteuning in het sociaal centrum Plein voor een terugkeerloket.

Voorlopig op woensdagvoormiddag en na afronding van de verbouwwerken van sociaal centrum Plein 5 voormiddagen per week.

Het OCMW rekent geen huur aan Fedasil voor het gebruik van de infrastructuur van sociaal centrum Plein.

Artikel 2

Departement	Actie	Timing
MI	opstart terugkeerloket in sociaal centrum Plein	september 2015

Artikel 3

Dit besluit heeft in principe geen financiële gevolgen.